

ANALITIČNO POROČILO O STRUKTURNIH ZNAČILNOSTIH IN DINAMIKAH

SEKTORJA PROIZVODNJA POHIŠTVA

Šifra kategorije C31
po SKD 2008

PROJEKT:
KNOW US - WP2, Aktivnost 2.1

REPORT DI ANALISI SULLE CARATTERISTICHE STRUTTURALI E LE DINAMICHE DEL

SETTORE LEGNO-ARREDO

SKD 2008 - F41
Categoria codice

PROGETTO:
KNOW US - WP2, Attività 2.1

Regione del Veneto -
Unità di Progetto Ricerca
e Innovazione;

Università Ca' Foscari -
Dip. Management;

Polo Innovazione
Strategica srl (POLINS);

Camera di Commercio,
Industria, Artigianato,
Agricoltura di Venezia;

Servizio Università,
Ricerca e Innovazione -
Dir. centrale lavoro,
università e ricerca della
Regione autonoma FVG;

Università degli Studi di
Udine - Dip. di Ingegneria
Elettrica, Gestionale e
Meccanica;

Polo Tecnologico di
Pordenone S.C.P.A.;

Consorzio per l'AREA di
Ricerca Scientifica e
Tecnologica di Trieste
(Consorzio AREA);

Camera di Commercio,
Industria, Artigianato,
Agricoltura di Udine;

Università Primorskem,
Fakulteta za Management
Koper;

UIP - Univerzitetni razvojni
center in inkubator
Primorske d.o.o.;

Univerza na Primorskem,
Znanstveno-raziskovalno
središče Koper;

GZS - Območna zbornica
LJUBLJANA;

Primorska gospodarska
zbornica;

Università degli studi di
Ferrara;

Regione Emilia-Romagna
Direzione Generale
attività Produttive,
Commercio, Turismo;

Ministero dell'Economia
e delle Finanze

REPUBLIKA SLOVENIJA

SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA LOKALNO SAMOUPRAVO IN
REGIONALNO POLITIKO

cooperazione transfrontaliera europea
progettata per la cooperazione
regionale
Italia-Slovenia
evropsko transfrontalno sodelovanje
program: čezmejnega sodelovanja
Slovenija-Italija

Investiamo nel
vostro futuro!
Naložba v vašo
prihodnost!

www.ita-slo.eu

Progetto finanziato dal Fondo europeo di sviluppo regionale
e dai fondi nazionali
Progetto cofinanziato dal Programma di cooperazione
transfrontaliera Italia-Slovenia

Progetto finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.
Progetto cofinanziato in okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev

1 - UVOD

V poročilu bo obravnavana analiza gospodarskega sektorja proizvodnja pohištva (šifra kategorije C31 po SKD - standardni klasifikaciji dejavnosti), na nivoju Slovenije oziroma njenih štirih zahodnih statističnih regij in sicer Obalno-kraške, Goriške, Notranjsko-kraške in Osrednjeslovenske statistične regije. Najprej bo preko opisa dinamike tehnološkega, socialnega, političnega, ekonomsko-finančnega okolja ter trendov v sektorju podana splošna slika o stanju sektorja v državnem in mednarodnem okolju. V nadaljevanju bo predstavljen sektor v Regiji, ki zajema območje zgoraj naštetih statističnih regij. Z analizo glavnih statističnih kazalnikov bo podan vpogled v stopnjo razvitosti sektorja na nivoju Regije. Sledila bo SWOT analiza sektorja z navedbo prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti pohištvenega sektorja v Regiji. Opremljen bo konkurenčni položaj podjetij v sektorju ter določene determinante uspeha, kot potrebne za nadaljnji razvoj Regije. Na podlagi tega bodo podane strateške smernice razvoja sektorja, tako na nivoju Regije, kot tudi na državnem nivoju.

2 - GLAVNI MEDNARODNI TRENDI V SEKTORJU

Glavni mednarodni trendi v pohištvenem sektorju bodo predstavljeni preko kratkih opisov različnih okolij, ki vplivajo na delovanje sektorja. Govora bo o naravnem okolju, socialnem okolju, političnem, gospodarskem ter tehnološkem okolju. Omenjena bo konkurenca v sektorju ter nekaj poglobitvenih trendov, ki bodo v prihodnje ključnega pomena za razvoj sektorja tako v domačem, kot v mednarodnem okolju.

2.1 Naravno okolje

V letu 2009 so gozdovi obsegali na Zemlji 31 %, v Evropski uniji 42 %, v Sloveniji pa več kot 58 % kopne površine (tj. 1.186.104 hektarjev). Slovenija je za Finsko in Švedsko tretja najbolj gozdnata država v Evropi, najmanjše deleže površin, ki jih je pokrival gozd, pa so imele med EU državami Malta (1 %), Irska (10 %), Nizozemska (11 %) in Združeno kraljestvo (12 %). Kljub naravnim danostim so potrebe današnje lesne industrije v Sloveniji večje od domače lesne zaloge, zato je potrebno del lesa tudi uvažati. Trend glede povpraševanje vrste lesa se je namreč spremenil, saj ima večji delež uporabe les listavcev (trd les), slovensko lesno bogastvo pa predstavlja v večji meri les iglavcev (mehak les). Zaradi večjega povpraševanja po trdem lesu kot ga Slovenija lahko ponudi, je potrebno les uvažati (SURS, 2011).

2.2 Socialno in kulturno okolje

Vse bolj pogosti vzorci današnjih gospodinjstev so poleg tradicionalnih družin tudi neporočeni samski ljudje, skupaj živeči neporočeni ljudje enega ali obeh spolov, družine z enim staršem, poročeni pari brez otrok. Prav pojavljanje netipičnih gospodinjstev povezano z individualnostjo, željo po unikatnosti sodobnega človeka ter prostorskimi

omejitvami povzroča premik od množičnega trga na mikro trge. Pohištvena industrija se mora posledično iz masovne proizvodnje preusmeriti na majhne serije, izdelane po naročilu oziroma upošteva želje potrošnika. Poleg tega pa je potrebno upoštevati tudi socialne in kulturne značilnosti trgov, ki jih lahko v grobem razdelimo na zahodno in vzhodno tržišče. Vzhodno, nam najbližje, je tržišče bivše Jugoslavije in Balkana. To tržišče se prav gotovo razlikuje od tržišča na zahodu, čeprav je lahko pričakovati, tudi s postopnim širjenjem EU, da se bo v prihodnjih letih povpraševanje na vzhodnih trgih razvilo v smeri povpraševanja na zahodnih trgih.

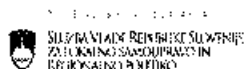
2.3 Politično okolje

Vstop Slovenije v Evropsko unijo je danes že dejstvo, ki odpravlja določene probleme pri trgovanju z državami znotraj EU, hkrati pa se morajo slovenska podjetja še bolj neposredno soočiti z evropsko konkurenco tako na domačem kot na tujem tržišču. Tako so podjetja primorana sprejemati in dosegati mednarodno veljavne standarde, ki zagotavljajo optimalno stopnjo urejenosti na ključnih področjih dela in poslovanja podjetja, ki neposredno ali posredno vplivajo na kakovost izdelkov in pravilnike, ki določajo uporabo materialov za določeno vrsto proizvodov. Predvsem so strogi predpisi na področju proizvodnje lesenega pohištva in igrač za otroke. V Sloveniji se kaže velik problem v lesnopredelovalni panogi predvsem zaradi visokih stroškov delovne sile. Zaradi ukrepa Vlade glede povišanja minimalne plače se razmere v panogi lahko še dodatno poslabšajo.

2.4 Gospodarsko okolje

Slovenija v lesnopredelovalni industriji še vedno nezadostno izkorišča možnosti, ki ji daje status tretje najbolj gozdnote države v Evropi. Druge primerljive države dosegajo bistveno večje donose in dodano vrednost na zaposlenega. Pri nas je lesnopredelovalna dejavnost še vedno delovno intenzivna panoga, ki dosega minimalno dodano vrednost. Izdelki lesnopredelovalne industrije spadajo med tiste potrošne dobrine, za katere velja, da se njihova prodaja nadpovprečno odziva na ekonomske trende (Oblak, 2010). Pred gospodarsko krizo, ko je bilo področje gradbeništva v popolnem razmahu, se je gradilo nadpovprečno veliko število novih stanovanj. Opremljanje teh stanovanj je v veliki meri povezano s pohištveno industrijo, saj se kljub modernim trendom pri opremljanju stanovanj z različnimi vrstami materialov, še vedno v največji meri pri opremitvi uporablja pohištvo, izdelano iz lesa, naj gre za opremo spalnic, otroških sob, kuhinj, jedilnic, talnih podov itd.. Ta dejavnost v času gospodarske krize še bolj intenzivno nazaduje, njena konkurenčnost pada. V zadnjih nekaj letih beležimo trend odpuščanja delavcev, krčenja proizvodnje in celo zapiranja obratov. Slovenska pohištvena industrija potrebuje korenite spremembe, če želi obstati in postati konkurenčna na zahtevnem globalnem trgu. Predvsem se mora prestrukturirati iz delovno intenzivne panoge v panogo, ki temelji na znanju in preiti na tehnološko naprednejšo obdelavo lesa.

2.5 Tehnološko okolje

Ministero dell'Economia
e delle Finanze

Progetto finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.
Projekt sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev

Nov tehnološki razvoj v pohištveni industriji bo moral zagotoviti prehod iz množične na fleksibilne oblike proizvodnje, ki bo temeljila na ustvarjalnosti vseh zaposlenih in bo sposobna zadovoljiti večje število ozkih in hitro spreminjajočih se tržnih segmentov in njihovih specialnih potreb. Glede na sedanje tržne trende in preference potrošnikov je uspeh mogoč le ob hitrem ustvarjanju novih tehnologij in proizvodov. V zvezi s tem je potrebno izpostaviti nizek delež investiranih sredstev v razvoj in tehnologijo v večini slovenskih pohištvenih podjetij. Poslovni proces večine podjetij ni zadosti avtomatiziran in informatiziran. Dodano vrednost na zaposlenega je mogoče zvišati le z izdelki, ki sodijo v višji cenovni razred. Izdelava takšnih izdelkov pa je tesno povezana z avtomatizacijo poslovnih procesov, ki so podprti s sodobnimi poslovnimi informacijskimi sistemi (Oblak, 2010).

2.6 Konkurenca v sektorju

Na globalnem trgu so konkurenčna tista podjetja slovenske pohištvene industrije, ki so sposobna hitrega prilagajanja tehnološkim, ekonomskim, zakonodajnim in drugim spremembam, ki skrbijo za stalen razvoj novih proizvodov in so uspešna pri iskanju notranjih rezerv in organizacijskih rešitev. Praviloma gre za inovacijsko, razvojno in tehnološko intenzivna podjetja, ki proizvajajo kakovostno in oblikovno dovršene izdelke višjega cenovnega razreda. Z višjo ceno proizvodov se izničuje višji proizvodni stroški in visoki stroški delovne sile. Ne glede na to so slovenska podjetja v primerjavi s konkurenco v EU še vedno v slabšem položaju zaradi dražje delovne sile. Nekatera podjetja so uspešna tudi zaradi edinstvenosti proizvoda, ki ga ponujajo. Takšni proizvodi so velikokrat posledica tveganih razvojnih strategij, ki pa v današnjem času edine lahko prinesejo želeni rezultat. Pri mnogih je opazen tudi proces specializacije in usmerjanja v tržne niše. Vsa ta podjetja uporabljajo sodobne tržne pristope, ki pa je znana konkurenčna slabost lesne panoge v slovenskih podjetjih (Oblak, 2010).

2.7 Poglavitni trendi v domačem in mednarodnem okolju

Poglavitne razvojne možnosti pohištvenega sektorja v domačem okolju se nanašajo predvsem na tista podjetja, ki vlagajo v optimizacijo poslovanja, oblikovanje učinkovitih poslovnih modelov, tehnologijo in trženje ter znajo izdelke proizvesti po konkurenčnih cenah. Najbolje gre mikro podjetjem, ki so dovolj tehnološko opremljena, prilagodljiva, specializirana in se znajo hitro odzivati in prilagoditi razmeram na trgu. Prihodnji trendi gredo tudi v smeri dobrih poprodajnih aktivnosti, ohranjanju stikov s kupci, dobrih poslovnih odnosov, naknadnega naročanja po dobavi in hitrega reševanja reklamacij. Tudi v tej branži postaja vse bolj pomembno poznavanje tujih jezikov, z namenom čim večje prilagoditve kupcu. Pomembno je privabiti sposoben in izobražen kader v pohištveno panogo, katerega delo bo temeljilo na oblikovanju strategij razvoja, spodbujanju inovacij in nenehnemu iskanju tržnih niš proizvodov z visoko dodano vrednostjo. Trendi lesarske panoge so vsekakor vezani tudi na vse boljšo ekološko osveščenost prebivalca ter svetovnih usmeritev v luči trajnostnega razvoja. Tako prihajajo čedalje bolj v ospredje gradnje energijsko varčnih lesenih hiš, uporaba naravnih lesenih materialov pri

opremljanju prostorov in izkoriščanje lesne biomase za ogrevanje prostorov. Les in z njim povezana lesna industrija ima seveda pri tem ključno vlogo. Tudi v mednarodnem okolju so trendi v pohištveni industriji usmerjeni predvsem v visoko tehnološki razvoj panoge in razvijanje tehnoloških eko-inovacij in eko-dizajna, predvsem na področju »zelene« oziroma ekološko usmerjene industrije.

3 - PREDSTAVITEV SEKTORJA V DRŽAVI IN V REGIJI

V nadaljevanju bo predstavljen pohištveni sektor v obravnavani Regiji, kot tudi širše v državi. Podanih bo nekaj splošnih značilnosti sektorja ter navedene pravne regulative vezane na sektor. Preko analize ključnih statističnih kazalnikov v obdobju od leta 2008 do 2010, bo podana splošna slika o gospodarskem stanju sektorja. Na kratko bo povzeta tudi dinamika povpraševanja in ponudbe v sektorju ter vpliv trajnosti na delovanje sektorja.

3.1 Pravna regulativa vezana na sektor

Po standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD) se lesna panoga uvršča med predelovalne dejavnosti, ki nosijo oznako C, ki poleg številnih drugih dejavnosti zajema tudi proizvodnjo pohištva. Pohištveni sektor nosi oznako C31 in ga sestavljajo štiri podskupine:

- Proizvodnja pohištva (C31.0)
- Proizvodnja pohištva za poslovne in prodajne prostore (C31.01)
- Proizvodnja kuhinjskega pohištva (C31.02)
- Proizvodnja žimnic (C31.03)

Pravna regulativa v pohištvenem sektorju deluje v skladu s splošnim Zakonom o gospodarskih družbah. Pogodbe o delu zaposlenih v pohištveni industriji so vezane na kolektivno pogodbo v lesarstvu. Panoga sledi področnim evropskim direktivam, ki se nanašajo na proizvodnjo različnih tipov pohištva. Pri proizvodnji pohištva je potrebno upoštevati skupne EU pravilnike in slediti standardom, ki določajo uporabo materialov glede na namen uporabe, kakovost izdelkov, varnostne standarde in druge standarde, ki so predvsem strogi na področju proizvodnje otroške, športne in šolske opreme.

3.2 Glavni statistični kazalniki (2008 - 2010)

V spodnji tabeli so prikazani glavni statistični kazalniki pohištvenega sektorja za leta 2008, 2009 in 2010, ki opredeljujejo gospodarsko stanje pohištvenega sektorja v Regiji. Zaradi boljše primerjave in opisa širšega stanja sektorja, v tabeli navedeni tudi kazalniki na nivoju države. Za boljšo predstavbo stanja v sektorju so navedeni tudi kazalniki glede na velikost podjetij (mikro, mala, srednja in velika podjetja¹).

¹ Velikost podjetij v Sloveniji določa Zakon o gospodarskih družbah (ZGD 2009, 55.člen), ki jih deli na mikro, male, srednje in velike družbe. Mikro družba je družba, ki izpolnjuje dve od teh meril: povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega deset, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 2.000.000

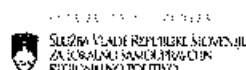
Tabela 1: Glavni statistični kazalniki² sektorja gradbeništva

	Enota	Območje	2008	2009	2010	Indeks 2009/08	Indeks 2010/08
Število	SLO		352	345	331	98,0	101,7
	Regija		191	185	179	96,9	96,8
			160	159	156	99,4	98,1
			23	23	15	87,0	75,0
			8	6	8	75,0	133,3
			0	0	0	0	0
%			54,3%	53,6%	51,0%		
Število	SLO		8.465	7.326	6.831	86,6	93,2
	Regija		2.874	2.644	2.488	92,0	94,1
			753	856	926	109,2	96,5
			928	1.103	643	118,8	58,3
			1.166	686	1.019	59,0	148,6
			0	0	0	0	0
%			33,9%	36,1%	36,4%		
v EUR	SLO		525.872.872	384.659.338	393.167.338	73,1	102,2
	Regija		230.334.045	167.501.575	171.830.978	72,7	102,6
			54.357.592	48.983.752	51.967.051	90,1	106,1
			74.210.935	58.763.001	62.462.192	79,7	80,6
			101.765.517	59.755.822	72.401.735	58,7	121,2
			0	0	0	0	0
%			43,6%	43,5%	43,7%		
v EUR	SLO		20.065	17.285	18.716	86,1	108,3
	Regija		22.392	17.889	19.417	79,9	108,5
v EUR	SLO		39.995.446	30.794.545	32.520.040	77,0	105,6
	Regija		12.760.686	12.499.711	15.966.259	70,4	127,7
%			44,4%	40,6%	49,1%		
%	SLO		39.995.446	30.794.545	32.520.040	77,0	105,6
	Regija		12.760.686	12.499.711	15.966.259	70,4	127,7
v EUR	SLO		44,4%	40,6%	49,1%		
	Regija		22,35	-12,02	-18,6	511,0	154,8
%			-6,38	-7,12	-7,0	111,5	98,6
v EUR	SLO		273.369.033	205.104.652	209.040.492	75,0	101,9
	Regija		106.691.537	77.683.235	79.231.975	72,8	102,0
%			39,0%	37,9%	37,9%		

Vir: GZS - Gospodarska zbornica Slovenije, 2011

Število podjetij znotraj pohištvenega sektorja v Regiji je v zadnjih treh letih padlo za 6,3 odstotkov, kar se lahko pripiše težkim gospodarskim razmeram na trgu. Zaradi gospodarske krize so morala nekatera podjetja, ki se niso uspela dovolj hitro prilagoditi razmeram na trgu, zmanjšati obseg proizvodnje ali pa celo zapreti svoje obrate. Tudi vrednosti ostalih kazalnikov v zadnjih dveh letih padajo v primerjavi z letom 2008. V letu 2010 je v tej panogi na območju Regije (Obalno-kraška, Goriška, Notranjsko-kraška in Osrednjeslovenska statistična regija) registriranih 179 podjetij, od tega le 8 srednje velikih podjetij, največje število podjetij pa je uvrščenih kot mikro podjetja. Število podjetij v Regiji predstavlja več kot polovico vseh pohištvenih podjetij na nivoju države, iz česar sledi, da je pohištvena panoga v Regiji uveljavljena in dobro razvita, predvsem v notranjsko-kraški regiji, kjer je panoga lesarstva zastopana kar v petkrat večji meri kot v povprečju v Sloveniji (Kocjančič, 2009).

eurov in vrednost aktive ne presega 2.000.000 eurov. Majhna družba je družba, ki ni mikro družba po prejšnjem odstavku, in ki izpolnjuje dve od teh meril: povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 50, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 8.800.000 eurov in vrednost aktive ne presega 4.400.000 eurov. Srednja družba je družba, ki ni mikro družba po drugem odstavku tega člena ali majhna družba po prejšnjem odstavku, in ki izpolnjuje dve od teh meril: povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250, čisti prihodki od prodaje ne presegajo 35.000.000 eurov in vrednost aktive ne presega 17.500.000 eurov. Velika družba je družba, ki ni mikro družba po drugem odstavku tega člena ali majhna družba po tretjem odstavku tega člena ali srednja družba po prejšnjem odstavku.

² Podatki zaključnih računov podjetij za posamezno leto³ EBITDA - Earnings before interests, depreciation, taxes and amortization⁴ ROE - Return on equityMinistero dell'Economia
e delle Finanze

Progetto finanziato nell'ambito del Programma per la Cooperazione Transfrontaliera Italia-Slovenia 2007-2013, dal Fondo europeo di sviluppo regionale e dai fondi nazionali.

Projekt sofinanciran v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj in nacionalnih sredstev

V zadnjih treh letih se v Regiji beleži tudi trend padanja števila zaposlenih. V letu 2010 je v primerjavi z letom 2008 za 13,4 odstotka manj zaposlenih v pohištveni dejavnosti v Regiji. Padec števila zaposlenih je prav gotovo vezan na odpuščanja zaradi optimizacije poslovanja podjetij v krizi. Največje število zaposlenih v pohištveni industriji je v srednje velikih podjetjih, čeprav je število v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 padlo za 12,4 odstotnih točk, v enakem obdobju pa je število zaposlenih v mikro podjetjih celo naraslo za 5,4 odstotni točki.

Letni promet pohištvenih podjetij v Regiji je v letu 2010 v primerjavi z letom 2008 padel za 25,4 odstotkov, čeprav v letu 2010 beležimo dvig prometa v primerjavi s predhodnim letom. Po letnem prometu najboljše kaže mikro podjetjem, kar lahko potrdi dejstvo, da so mikro podjetja na trgu najbolj fleksibilna, se znajo hitro prilagoditi tržnim razmeram, kar se odraža tudi v poslovnih rezultatih.

Bruto dodana vrednost na zaposlenega je v pohištvenem sektorju v Regiji nad povprečjem sektorja v državi, kar znova prikazuje dejstvo o razvitosti sektorja v Regiji in pomembnosti nadaljnjega razvoja.

Prihodki od prodaje v tujini so na nivoju Regije v vseh treh letih višji od prihodkov od prodaje na domačem trgu. Na nivoju države so kazalniki nekoliko drugačni, saj kažejo več ustvarjenih prihodkov doma in manj na tujih trgih. To pomeni, da so pohištvena podjetja v Regiji predvsem izvozno usmerjena, da imajo svoj tržni delež tudi na čezmejnih trgih in da se kljub sicer slabšim poslovnim rezultatom v zadnjih dveh letih, pohištveni industriji v Regiji obeta možnost dobrega poslovanja tudi v bodoče.

3.3 Dinamika povpraševanja in ponudbe

Povpraševanje je v času krize v pohištvenem sektorju nekoliko upadlo. Kupna moč prebivalstva se je zmanjšala. Nova stanovanja, ki jih je zgradil gradbeni sektor so ostala neprodana, prazna, temu primerno so se zmanjšala tudi naročila pohištva za opremo teh stanovanj. Povpraševanje je trenutno usmerjeno predvsem v izdelavo pohištva po meri in obnovo dotrajanega pohištva. Ponudba je za razliko od povpraševanja ostala nespremenjena, oziroma se je celo povečala. Kot ponudbo v Regiji se upošteva tudi konkurenco na čezmejnem področju. Predvsem tukaj mišljena ponudba skandinavskega pohištvenega giganta v sosednji Italiji (v neposredni bližini Regije), ki je predvsem zaradi cenovne dostopnosti zanimiv za mlade in tiste, ki si dragega pohištva po meri ne morejo privoščiti.

Povpraševanje in ponudba v lesarstvu bosta v prihodnje vezana predvsem na lesno industrijo. Velik potencial kaže področje lesene gradnje in bio goriv, medtem ko po mnenju strokovnjakov prav zaradi velike konkurence in razmeroma majhnemu povpraševanju se pohištvenemu sektorju obeta naporno obdobje (GZS, 2011).

3.4 Vpliv trajnosti v sektorju

Vsi svetovni trendi gredo v smeri trajnostnega in odgovornega poslovanja. Evropska unija v Strategiji Evrope 2020 v svojih treh prednostnih prvinah med drugim določa trajnostno rast s spodbujanjem bolj konkurenčnega in zelenega gospodarstva, ki gospodarneje izkorišča vire (Evropa 2020, 2010).

Pohištvena industrija je nizko ogljična industrija, vezana na obdelavo lesa, ki je najbolj naraven, okolju prijazen in obnovljiv material v naravi. Lahko rečemo, da je pohištvena »zelena« industrija, tista industrija, ki je usmerjena v naravo in predstavlja torej sektor, ki že po svoji osnovni dejavnosti deluje v skladu s smernicami trajnostnega razvoja. V lesni industriji je na področju trajnostnega razvoja govora predvsem o doseganju zmanjševanja toplogrednih emisij v okolje ter ponovni uporabi odpadkov, ki nastajajo ob proizvodnji in obdelavi lesa. Odpadni lesni material je obnovljiv material, ki se lahko ponovno uporabi v proizvodnji ali pa porabi kot vir energije za ogrevanje.

4 - SWOT ANALIZA SEKTORJA

Na podlagi analize in predstavljenih kazalnikov gospodarskega stanja v pohištvenem sektorju so v spodnji tabeli povzete prednosti in slabosti obravnavane panoge. Na podlagi ocen prednosti in slabosti panoge in z upoštevanjem napovedi tehnoloških, konkurenčnih, gospodarskih in drugih razvojev v okolju bodo ocenjene še poslovne priložnosti in nevarnosti panoge v Regiji.

Tabela 2: SWOT analiza sektorja gradbeništva

PREDNOSTI	SLABOSTI
- Ugodna zemljepisna in transportna lega - obmejni prostor, bližina velikih tržišč - Surovinska samozadostnost »mehkega lesa« iglavcev - Tradicija in specifična znanja pri predelavi lesa - Obstoj Lesarskega grozda v Regiji - Utečene tržne poti - Prilagodljivost malih podjetij - Dobra izvozna učinkovitost	- Nizka produktivnost in visoki stroški poslovanja - Slabo recikliranje odpadnega materiala - Slabo opredeljeni strateški razvojni cilji na nivoju države oz. Regije - Nizka kvalifikacijska struktura zaposlenih - Slabe marketinške in promocijske aktivnosti - Prepočasen tehnološki razvoj - Pomanjkljiv inovacijski pristop - Premalo usklajeni tehnični in okoljski standardi - Nizka vlaganja v R&D - Pomanjkanje trdega lesnega materiala v Sloveniji - Nezadostno medsebojno sodelovanje in povezovanje podjetij znotraj sektorja
PRILIKOVNOSTI	NEVARNOSTI
- Specializacija produktnega portfelja v izdelke visoke kakovosti - Trendi v smeri uporabe lesa kot naravnega materiala - Kakovostno in oblikovno dovršeni proizvodi - Oblikovanje proizvodov z upoštevanjem dizajna in uporabne vrednosti za končnega uporabnika - Usposabljanje visoko kvalificiranih kadrov z vizijo nadaljnjega razvoja panoge - Čezmejno sodelovanje - Vlaganja v tehnološko posodobitev proizvodnje	- Velika konkurenca (dežele tretjega sveta, članice, ki se pridružujejo EU) - Nadomeščanje lesa z drugimi materiali (kovina, plastika) - Deficit zaposlenih v R&D dejavnosti in srednjega managementa - Pomanjkanje sredstev za vlaganja v razvoj - Nizka kupna moč prebivalstva v času krize

- Povezovanja in sodelovanje podjetij znotraj sektorja za skupen nastop na trgu
- Proaktivno trženje podjetij v panogi
- Ekološka osveščenost
- Internacionalizacija

4.1 Konkurenčni položaj podjetij v sektorju

Na nivoju EU-27 pohištenni sektor združuje okoli 150.000 podjetij, ustvarja skoraj 126 milijard EUR prihodka od prodaje in 38 milijard EUR dodane vrednosti ter zaposluje okoli 1,4 milijona ljudi. Glavni proizvajalki sta Italija in Nemčija, sledijo jima Združeno kraljestvo, Francija in Španija ter v manjši meri Poljska. V sektorju prevladujejo mikro podjetja, ki delujejo kot podizvajalci večjim podjetjem in proizvajajo, na primer, sestavne dele in polizdelke za končne izdelke in montažo pohištva. Leseno pohištvo, ki se ga uporablja v spalnicah, jedilnicah, dnevnih sobah in v drugih prostorih skupaj s plastičnim in kovinskim pohištvom, je med prevladujočimi izdelki, ki so proizvedeni v EU, drugi pomembni proizvodi so sedeži in pisarniško pohištvo ter pohištvo za kuhinje (Evropska komisija, 2011).

Slovenija je v primerjavi z evropskim trgom majhno tržišče, kljub majhnosti pa predstavlja pomemben delež v slovenskem gospodarstvu. Majhno tržišče je lahko bolj prilagodljivo in hitreje odzivno na tržišču, kljub temu pa težko dosega ekonomijo obsega in konkurira na globalnem trgu. Iz tega stališča je za razvoj sektorja pomembno združevanje in skupno nastopanje pohištennih podjetij. Skupaj lahko podjetja dosegajo boljše nabavne pogoje materiala, izboljšajo svoje prodajne poti, okrepijo tehnološka znanja, kot tudi ohranjajo višje cene svojih proizvodov.

Pohištenna podjetja v Regiji se spopadajo s hudo konkurenco predvsem na čezmejnem območju. Sosednji državi Italija in Avstrija sta deželi s tradicijo v pohištvenem sektorju, katerim Slovenija težko konkurira. V današnjem globalnem svetu je konkurenca praktično geografsko neomejena. Čedalje večjo konkurenco sektorju predstavljajo Bolgarija in Romunija kot nove pridružene članice EU, države, ki so v fazi pogajanj za priključitev EU in tudi države tretjega sveta.

4.2 Determinante uspeha

Glavni dejavniki konkurenčnosti v sektorju vključujejo raziskave in inovacije, dobre poslovne modele in optimizacijo poslovanja, usposobljenost in kakovost, design in dodano vrednost, znanje in izkušnje, skupaj z boljšim dostopom do trgov tretjih držav. Večjo stopnjo konkurenčnosti panoga lahko doseže z inovativnejšimi programi in višjo tehnološko zahtevnostjo proizvodov, ki bi nadomestili proizvodnjo z nizko dodano vrednostjo proizvodov in polproizvodov. Slovenija bi morala doseči nižje stroške dela ter bolje izkoristiti svoj naravni potencial kot tretja najbolj gozdnata država v EU, da bi se v največji možni meri izognila uvozu lesnega materiala. Z dodatnim spodbujanjem države bi morala postati bolj zanimiva za potencialne tuje vlagatelje. Svojo konkurenčno prednost lahko sektor v bodoče gradi na izdelovanju pohištva po meri, s kratkimi dobavnimi roki, hitro odzivnostjo in fleksibilnostjo na trgu.

5 - STRATEŠKE OPCIJE ZA SEKTOR

Pohištvena industrija v Sloveniji je v primerjavi s podjetji iz tujine težko konkurenčna. Podjetja na zahodnih tržiščih imajo tradicijo, blagovno znamko ter zagotovljen tržni delež. Slovenski trg je majhen, zato je nujna izvozna usmerjenost podjetij in osvajanje novih trgov v tujini. Podjetja na vzhodnem trgu predstavljajo Sloveniji čedalje večjo konkurenco. Hudo globalno konkurenco slovenskemu pohištvenemu sektorju predstavljajo države na bližnjem vzhodnem trgu na področju Balkana, kot tudi države tretjega sveta, z nizkimi cenami materiala in dela, ki jih lahko dosega.

Pohištveni sektor v Regiji ima tradicijo, ki jo mora ohranjati in tudi potencial, ki ga mora v prihodnje graditi. Pomembno je prebroditi trenutno gospodarsko krizo s čim manj posledicami in oblikovati smernice razvoja sektorja za uspešen razvoj v bodoče.

Strateške opcije za sektor so:

- Povezati celotno dejavnost (lastnike gozdov, gozdarstvo, lesne predelovalce, papirništvo in dopolnilne dejavnosti) in si skupaj izboriti ustrezno mesto v nacionalnem in EU strateškem razvojnem načrtu gospodarstva.
- Povezati zainteresirane skupine (fakultete, inštitute, tehnološke centre, grozde, združenja itd.) v učinkovito mrežo, usposobljeno za iskanje skupnih interesov z industrijo kot ključnim nosilcem pobude, z namenom oblikovanja razvojnih ciljev in strateških usmeritev v panogi.
- Oblikovanje razvojnih smernic, s ciljem izboljšanja učinkovitosti vlaganj v raziskave in tehnološki razvoj, ki bodo na koncu osmišljene na trgu in podpora raziskovalni dejavnosti, ki je usmerjena na aplikativne projekte v tesni povezavi z industrijo.
- Povečati »zdravo« rabo lesa kot surovine.
- Povečanje odpornosti lesa z okolju prijaznimi zaščitnimi sredstvi in površinskimi premazi in njegove trajnosti z optimalnimi oblikovalskimi in konstrukcijskimi rešitvami.
- Promocija lesa kot naravnega materiala - da pridelava, predelava in oblikovanje lesa ter energetskega potencial lesne mase postane slovenski nacionalni interes (podobno kot v skandinavskih državah).
- Sodelovanje podjetij in raziskovalnih institucij pri prijavljanju projektov za pridobitev razvojnih sredstev v Sloveniji in v EU.
- Povečanje vlaganj v razvoj in trženje ob zmanjšanju obremenitev dela.
- Okrepiti razvojne kadre v podjetjih (inženirji, tržniki, oblikovalci, organizatorji) ter povečati izobrazbeno strukturo zaposlenih.
- Zmanjševanje obremenitev panoge na osnovi okoljskih dajatev kot »zelene« industrije.
- Nadaljnje uvajanje inovativnih tehnologij in poslovnih modelov.
- Oblikovno in z visoko uporabno vrednostjo dovršeni proizvodi.

V pohištveni industriji je nujna okrepitev sodobnih tržnih pristopov, saj je prav pomanjkljivo trženje med najšibkejšimi členi v konkurenčnosti panoge. Proizvode je potrebno prilagoditi glede na demografske trende in

6 - UGOTOVITVE

Potrebno je specializirati proizvodnjo, izdelovati pohištvo po meri, biti hitro odziven in fleksibilen na trgu, okrepiti svojo blagovno znamko na trgu ter predvsem prodreti in izboljšati svoj tržni položaj na tujih trgih. Prav obravnavana Regija ima kot obmejna dežela tu veliko prednosti, saj ima že vzpostavljene določene poslovne čezmejne povezave, kot tudi ustvarjen določen tržni delež na tujem trgu, ki ga lahko z dobrimi med sosedskimi odnosi in sodelovanjem samo še dodatno okrepi.

7 - LITERATURA IN VIRI

Ministero dell'Economia
e delle Finanze

Projekat financirano u okviru Programa razvoja županjske zajednice 2007-2013 iz sredstava Evropske unije za regionalni razvoj i nacionalnih sredstava

- SURS - Statistični Urad Republike Slovenije (2011), Drevo, gozd, les (<http://www.stat.si/doc/pub/LES-SLO-internet.pdf>), 21.6.2011.
- Časopis Finance, Priloga F3 (2010), Lesna industrija, Oblak Leon (http://www.google.si/search?sourceid=navclient&ie=UTF8&rlz=1T4ADF A_enSI386SI436&q=trendi+v+lesni+industiji), 21.6.2011.
- Biotehnična fakulteta - Univerza v Ljubljani, Oddelek za lesarstvo (2011), Zakonodaja in standardi (<http://les.bf.uni-lj.si/o-oddelku/center-za-testiranje-in-certificiranje/laboratorij-za-preskusanje-pohistva/i-g-r-a-c-e/z-a-k-o-n-o-d-a-j-a-in-s-t-a-n-d-a-r-d-i/>), 22.6.2011.
- SURS - Statistični urad Republike Slovenije (2011), Pregled klasifikacije v tabelarni obliki (<http://www.stat.si/klasje/tabela.aspx?cvn=4978>), 22.6.2011.
- ZGD - Zakon o gospodarskih družbah (2006), Uradni list RS št.65/2009 (<http://www.uradni-list.si/1/content?id=93580&part=&highlight=zakon+o+gospodarskih+dru%C5%BEbah>), 22.6.2011.
- Evropska komisija, podjetništvo in industrija (2011), Sektor pohištvene industrije (http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/furniture/index_sl.htm), 23.6.2011.
- GZS - Gospodarska zbornica Slovenije (2010), Združenje lesne in pohištvene industrije, Predgovor direktorja združenja (http://www.gzs.si/slo/panoge/zdruzenje_lesne_in_pohistvene_industrije/predstavitev_panoge), 23.6.2011.
- Evropska komisija (2010), Evropa 2020 - Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast (http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf), 23.6.2011.
- Društvo za marketing Slovenije (2011), Tržna niša - recept za uspeh slovenske lesne industrije: (<http://www.dmslo.si/media/12.smk.javor.pivka.pdf>), 24.6.2011.
- GZS - Združenje lesne in pohištvene industrije (2011), Stanje lesno predelovalne panoge v Sloveniji in pogoji za izhod iz krize (<http://www.ditles.si/Files/2011/DOM11/Milavec.pdf>), 24.6.2011.
- SGLTP - Slovenska gozdno lesna tehnološka platforma (2011), Naloge in Cilji (<http://www.sgltp.net/index.php?page=predstavitev>), 24.6.2011.